

Ontwikkelingen in de 20e eeuw

Kadastrale situatie met grenzen bij aankoop door de gemeente Roosendaal (20-november 1951)

Het landgoed verkocht aan gemeente Roosendaal

"In de jaren dertig waren de onderhandelingen tot aankoop van een gedeelte van de Rucphense Heide gevoerd door Claudius Prinsen, burgemeester in Roosendaal van april 1932 tot december 1947 (uitgezonderd een periode in en kort na de oorlog). Na zijn benoeming tot burgemeester in Breda bleef hij contact houden met de familie Laurijssen. Kennelijk signaleerde hij op een gegeven moment een bereidheid tot verkoop van het hele landgoed Visdonk. Zijn opvolger in Roosendaal, A.M.F. Freijters, zocht in 1951 'op eigen houtje' contact met P. Roelen te Oosterhout, rentmeester van de kinderen Laurijssen. Een eerste brief van Freijters ging op 2 maart 1951 uit met het verzoek om een onderhoud over de verkoop van het landgoed Visdonk met een to-

Weergave beplanting volgens inventarisatie Staatsbosbeheer 1953. We zien dat het Noordoostelijke sterrebos reeds enkele dreven zijn verdwenen.

tale oppervlakte van 300,7 hectare. Zes dagen later antwoordde Jan met de toezegging om op 12 maart naar Roosendaal te komen. De besprekingen eindigden met het laten opmaken van een taxatierapport op kosten van het gemeentebestuur. P.H. Commissaris uit Rucphen, een bekend schatter in die tijd, taxeerde vier maanden later het gebied op 400.704,50 gulden.

In hun vergadering van 1 augustus 1951 beraadslaagden burgemeester en wethouders over de aankoop. Nog diezelfde dag werd Jan schriftelijk uitgenodigd voor een gesprek. Drie weken later vroeg hij de burgemeester om een onderhoud op 29 augustus 1951 op het adres van zijn zuster Marie aan de Zandberglaan in Breda.

Hierbij zou ook hun moeder, de weduwe Laurijssen-

Brosens, aanwezig zijn. Weer drie weken later, op 17 september 1951, werd een 'optieverklaring' ondertekend, waarbij verkopers verklaarden het landgoed Visdonk binnen zes maanden te leveren voor de prijs van 450.000 gulden."

Enkele perikelen

In 1952 zijn verzoeken door M.v. Hassel en J. van Overveld bij de gemeente Roosendaal ingedient om tot verdere ontginning te komen.

M. v. Hassel had ca 4 hectare heide van Laurijssen om "niet" in pacht. Door het zeer ongelijke heide-terrein was het voor hem al geruime tijd onbegonnen werk de ontginning uit te voeren en verzocht de gemeente het stuk te ruilen voor een geschikter terrein. De grenzen waren echter onduidelijk en was ontginnen wel mogelijk? Op een advies van Openbare werken kreeg de directeur gemeentewerken opdracht de kwestie nader te onderzoeken. Ze tekende daarbij ook aan dat ze het liefst zo min mogelijk wilde ontginnen, aldus het genomen besluit op 2 april 1952.

De directeur gemeentewerken gaf een negatief advies op het verzoeken tot ruil van M. v. Hassel en de aankoop door J. van Overveld. Tevens is men niet overgegaan tot het nauwkeurig inmeten van de situatie. Daarmee bleef de zuidelijke punt van Visdonk voorlopig onontgonnen. M.v. Hassel mocht het perceel nog wel 6 jaar om niet blijven gebruiken.

Advisering Staatsbosbeheer¹⁹⁾

Voor het beheer van het landgoed deed de gemeente Roosendaal in 1952 een beroep op Staatsbosbeheer. Ze kwamen financieel overeen en Staatsbosbeheer maakte inventarisatie van het gebied. Ze delen het gebied op in drie delen. Het noordelijk deel van 50 ha, waaronder 14 ha bos, 100 ha cultuurgrond van het Snolleven en 150 ha zuidelijk deel, zijnde de Roosendaalse heide. Ze doen nog melding van een steen aan de boerderij in het noordelijk deel, met jaartal 1765, die bij een restauratie tevoorschijn is gekomen. (Welke restauratie ze bedoelen is niet duidelijk).

Van de natuurterreinen is per perceel de houtsoort opgetekend met een leeftijdschatting van de bomen en een beschrijving van de kwaliteit gegeven. Deze is schematisch op kaart vastgelegd. (Bladzijde 17)

Het verslag geeft ons een aardige kijk in de situatie

van 1953. Volgens Staatsbosbeheer is het beboste zuidelijke deel waarschijnlijk in 1914-1918 geveld, waarna de kapvlakte weer begroeid is met heide. Na 1935 is een belangrijk deel van deze heide ontgonnen tot cultuurland, terwijl de hogere delen bleven liggen en enkele percelen bebost. (vergelijk de kaarten op bladzijde 14 en 15).

De afwatering van de bos- en heidepercelen wordt als voldoende beoordeeld. Volgens de inventarisatie bestaat het gebied voor 88,3 ha uit natuurterrein en 212,6 ha cultuurland. . Naast de nog 53 ha woeste grond met opslag van Zeeden is het natuurterrein voornamelijk beplant met Grove den (18 ha). Verder nog een klein oppervlak met Corsicaanse den, Douglas, Fijnspar, wat loofhout en hakhout. Het rapport doet melding van enkele herbebossingen uit 1946, in het zuidelijk en noordelijk deel. De fijnsparpercelen hebben een leeftijd van 7 jaar. De Grove den varieert tussen de 20 en 50 jaar.

Advies Staatsbosbeheer in grote lijnen

-Het noordelijk deel zo goed mogelijk handhaven. De wegen verbreden tot 7 meter en de aanwezige lanen geleidelijk vellen en herbeplanten met eik en schaarhout.-

-De Grove den in het noordelijk deel is volgens Staatsbosbeheer onvoldoende onderhouden en de Fijnsparbebossing dient zo spoedig mogelijk te worden opgeruimd en vervangen door Grove den en Corsicaanse den.-

-Voor de Rozenvendreef adviseren ze een beplanting met eik en een 3 meter brede strook aan weerszijde van de weg te beplanten, zodat het noord- en zuidelijk deel met elkaar wordt verbonden.-

In het zuidelijk deel zijn 5 genummerde delen op kaart te zien. Het voorstel hiervoor is:

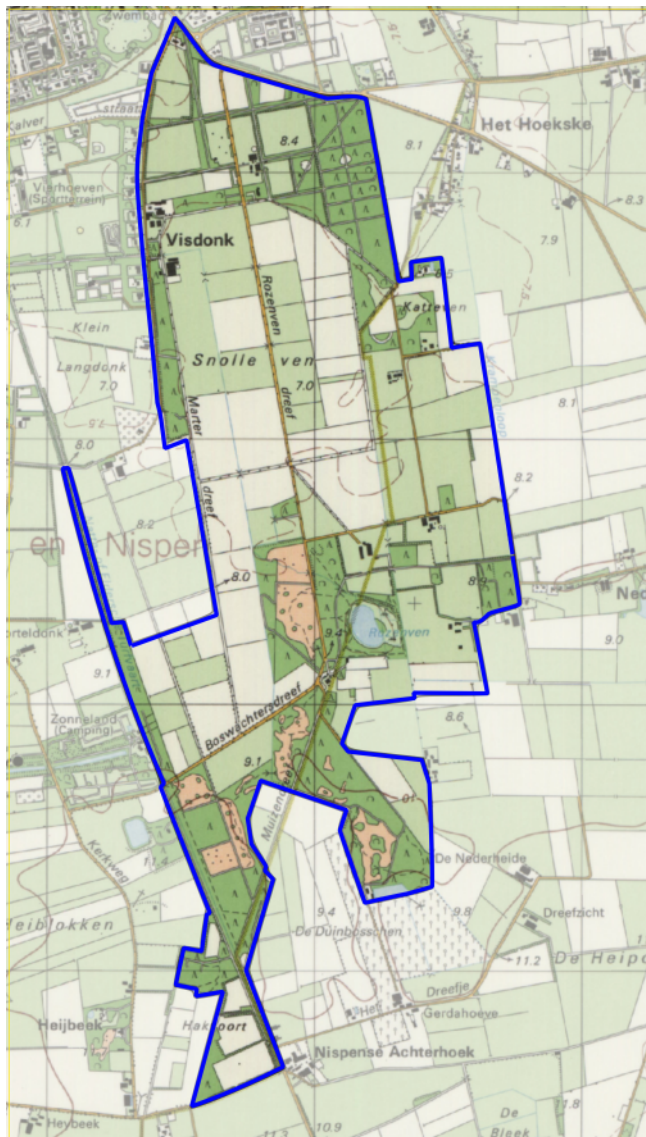
-De Zeedenen vellen en de percelen omvormen tot productiebos met Grove den en Corsicaanse den, omzoomd met loofhoutsingels-

-Rozenven de waterstand verhogen door de afwateringen af te sluiten-

Advies deels opgevolgd

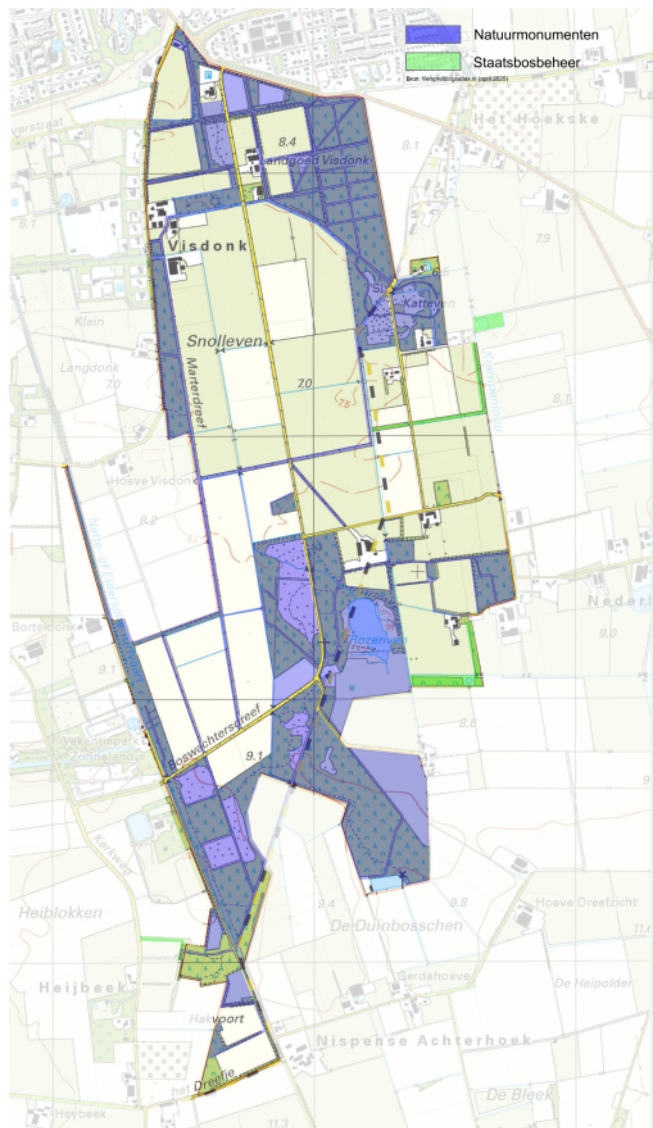
31 maart 1953 reageert het college van Roosendaal op het advies. Ze zijn het in grote lijnen eens met de aanpak maar willen de lanen ongemoeid laten. Er wordt een visitatie voorgesteld om de overi-

¹⁹⁾ WBA: roo 0007 Archief gemeente Roosendaal en Nispen, 1936-1975, inv 1074.

We maken een sprong in de tijd. Topografische kaart van 1995 -1997. De heide is deels vrij gemaakt van begroeiing en de ruilverkaveling heeft zijn vorm gekregen.

ge zaken te kunnen toelichten. Het is niet duidelijk of van deze visitatie een verslag is, maar als we de huidige kaart bekijken is het advies om bepaalde met Zeeden begroeide heide naar productiebos om te zetten maar deels uitgevoerd. De Rozenvendreef is welliswaar van eiken voorzien, maar de 3 m stroken ontbreken. Verder kunnen we wel concluderen dat de meeste Grove dennen in het zuidelijk deel nu ongeveer 80 jaar oud moeten zijn. De nog aanwezige Zeedennen moeten van voor die tijd zijn. De oudste bomen zijn nu waarschijnlijk de oude beuken in het noordelijke sterrenbos. Het plantagebos ten zuiden daarvan is in 1953 op 50 jaar geschat.

Weergave van 2025. Natuurmonumenten (blauw) heeft Visdonk al weer 15 jaar in zijn bezit. Met diverse maatregelen probeert men de vitaliteit van de bospercelen te verbeteren en de recreatie in banen te leiden. Bij Rozenvendreef 2 is een "Natuurpoort" .
Bron grenzen: <https://www.verspreidingsatlas.nl> (april 2025)

Visdonk weer verkocht

Landgoed Visdonk kwam in 2010 in beheer bij Natuurmonumenten. Ze kochten het geheel samen met de Maatschappij van Welstand. De Maatschappij van Welstand kreeg de agrarische percelen en Natuurmonumenten de natuurpercelen. De agrarische percelen worden verpacht aan boeren. Natuurmonumenten zet in zijn gebiedsvisie in op een combinatie van recreatief gebruik en natuurherstel van het gebied. Daarbij wordt gestreeft naar het realiseren van verbindingen met de omgeving, zoals de Molenbeek, de Rucphense bossen en Oude Buisse Heide bij Achtmaal. Het realiseren hiervan zal een lange weg zijn, niet in de laatste plaats omdat Natuurmonumenten bijna geen eigendommen heeft in de omtrek.